

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntö 9.11.2023

Asia: Asia: HE 74/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun hallituksen esitykseen liittyen ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Olemme erittäin huolissamme hyvin kiireellisesti valmistellusta lakiesityksestä, jolla on mittavat vaikutukset yhteiskuntaan ja eritoten opiskelijoihin. Pidämme myös kyseenalaisena, että muutoksia on perusteltu aiemmin muun muassa asumistukien valumisina vuokranantajien taskuun sekä kannustimena siirtyä työelämään, vaikka näille ei ole löytynyt tutkimuksessa riittäviä perusteita. Esitettyjä muutoksia ei ole silti muokattu lainkaan, vaikka perusteet niiden tekemiselle on kadonneet. Ministeriön alkuperäiseen luonnokseen nähden vaikutusarviointeja on lisätty, mutta ne eivät edelleenkään ole tarpeeksi kattavat eivätkä huomioi vaikutuksia esimerkiksi opiskeluaikoihin.

OSKU yhdessä muiden opiskelijajärjestöjen Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS, Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI, Suomen lukiolaisten liitto SLL, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK ja Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL kanssa tuo yhteisesti lausuen esiin syvän huolen siitä, että esitetyt asumistuen leikkaukset heikentävät perustavanlaatuisesti kouluttautumisen ja päätoimisen opiskelun mahdollisuuksia.

Ehdotettu keskimäärin 76 euron heikennys opiskelija-asunon asumistukeen rajoittaisi monen mahdollisuutta opiskella päätoimisesti, kun etuudet eivät enää riitä turvaamaan vakaata toimeentuloa. Kynnys opintojen aloittamiseen ja opiskelijaksi siirtymiseen nousee entistä korkeammaksi, kun se johtaa aiempaa jyrkempään pudotukseen tulotasossa. Erityisesti ne nuoret, jotka esimerkiksi huonon opintomenestyksen, rikkinaisen nuoruuden tai osaopiskelukykyisyyden vuoksi kokevat kynnys opiskelulle olevan korkea, saattavat lykätä opiskelua myöhemmäksi tai jättäytyä kokonaan tutkintokoulutuksen ulkopuolelle.

Kaikkia Suomen toisen ja korkea-asteen opiskelijoita edustavat liitot näkevät, että opiskelijan toimeentulon heikennykset ovat vaarallisella tavalla koko yhteiskunnan kannattamia koulutuspoliittisia tavoitteita vastaan. Opintojen aikaisella toimeentulolla on suora yhteys opiskelun mahdollisuuksiin, kannusteisiin sekä opiskelukykyn. Opiskelijoiden toimeentulon heikentäminen ja koulutustason nostaminen yhtä aikaa ei ole mahdollista. Opiskeluaikojen lyhentäminen ja koko ikäluokan kouluttaminen toisen asteen tutkintoon jäävät toteutumatta, kun työnteko ja perusturvan käyttäminen tulevat entistäkin houkuttelevammiksi vaihtoehdoiksi nuorille ja mahdollisuus tulla toimeen päätoimisena opiskelijana heikkenee. Lopulta työelämään astuu entistä vähemmän, velkaisempia ja uupuneempia vastavalmistuneita osaajia, joita yhteiskuntamme kipeästi tarvitsisi.

Lausunto 16.11.2023

Liitot vetoavat yhdessä hallitukseen, että opiskelun mahdollisuuksia heikentäviä toimeentulon heikennyksiä ei toteuteta ja opiskelijoiden toimeentulo turvataan.

[Liittojen yhteinen lausunto päättyy]

Ammatillisessa koulutuksessa yhä useampi joutuu muuttamaan varhaisessa vaiheessa pois huoltajiensa luota voidakseen päästä opiskelemaan haluamaansa alaa. Vuoden 2022 AMIS-tutkimukseen vastanneista reilu 82 % oli oppivelvollisia, ja heistä lähes neljäsosa kertoi joutuneensa muuttamaan pois kotipaikkakunnaltaan opintojensa vuoksi. OSKU katsoo, että myös alaikäisellä opiskelijalla on oltava oikeus yleiseen asumistukeen. Opiskelijoiden asumisen tuki on järjestettävä niin, että se suosii yhteisöllistä asumista mutta huomioi ruokakunnat ja kattaa aidosti vuokratustannukset.

OSKU katsoo myös, että asumistukijärjestelmän tulee ottaa tulevaisuudessa paremmin huomioon ihmisten erilaiset asumistilanteet ja perhemuodot. Vuokrasopimuksesta riippumatta esimerkiksi kämppiksien ei voida katsoa kuuluvan samaan talouteen ja muodostavan ruokakuntaa. Tästä syystä kämppikaverin tulot eivät saa vaikuttaa toisen kämppikaverin yleiseen asumistukeen. Etenkin kaupungeissa vuokratulot ovat nousseet todella korkeisiin summiin, joita on vaikeaa maksaa edes täysipäiväisesti työssä käymällä. On täysin nurinkurista leikata pääkaupungissa asuvilta, jotka muutenkin joutuvat kamppailemaan korkeiden asumiskustannusten kanssa.

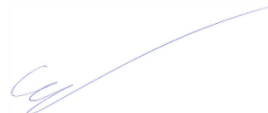
OSKU vaatii, että leikkauksia tarkastellaan uudestaan ja erityisesti niiden todellisiin vaikutuksiin niin inhimillisellä tasolla kuin kustannusten osalta muun muassa toimeentulotuen ja pidentyneiden opintoaikojen osalta kiinnitetään enemmän huomiota. **Mikäli leikkauksia ollaan kaikesta huolimatta toteuttamassa, tulee heikennykset kompensoida opintotuen kokonaisuudistuksessa siten, että opiskelijoiden ostovoima pysyy. Tämän lisäksi oppivelvollisten tosiasialliset mahdollisuudet valita oma opiskelualansa ilman, että asumiskuluja joutuu maksamaan lainalla, tulee taata ja huomioida myös asumistuen leikkauksissa.**

Helsingissä 16.11.2023

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Venla Tilli
puheenjohtaja

Eemeli Rajala
pääsihteeri

Lisätietoja:

- edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti, emma.holsti@osku.info, 0404108814